

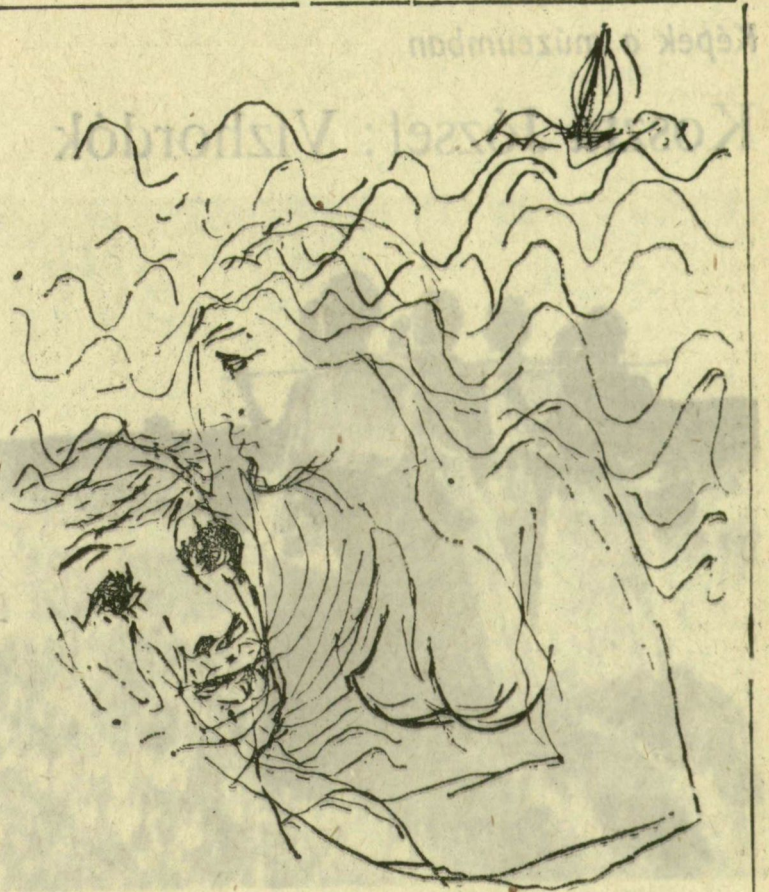
Jean-Paul: A pillanatok összeütközése

Az estharmat vérarany és talmi sárgaréző csillogással árasztotta el a furcsa vidéket. Pierre egyenesbe állította Mirage III/5-ösének fekete, nyúlánk orrát, miután egy fél loopingot irt le vele a teliesen felhőtlen égbolton. A gép halvány egérszürke deltaszárnyain játszadozó könnyű, rózsaszínű csillogások lelkét megnyugtató teljességbe ringatták, ezt azonban megzavarták az idegesítő — néma, mivel kétségtelenül csak képzelt — kérdések, amelveket kiolvasni vélt az anvák könyörgő tekintetéből, akiknek düledező viskókból álló faluját két berepüléssel — néhány sorozatot kilőve — porrig lebombázta. Elpusztította a névtelen tömegben elrejtőzött légvédelmi üteget. Végül is, kicsoda gyszos ötlet meglapulni az ártatlanság korlátai mögött, sőt valami föld alatti üreg mélyén, amely valaki „más” sirböltiül szolgáltat volna. Ismeretlen hang zökkentette ki ebből a zavaros, aporetikus érvélelésből: „Felderített rakéta az X-5-ös ponton.” Ellenőrizte a koordinátákat, és mint egy tűzmadarat ezen az apokaliptikus estén, véletlenül sikerült elkerülnie. Régi modell, gondolta, a föld—levegő rakéta szinte sűrűlt a Mirage farokrészét. De hát mi ez a cinkosság, amelyet az emberek, kétségkívül szorongásukban, megpróbálnak kialakítani a világ rendje és társadalmiak rendje között? A gép megbillent. A reaktorok sivitása. A leszálló nap éítető sugarai. E gesztikuláló testek kétségbeesésének képe érzékcsalódásos élességgel vésődött be agyába. Érezte, hogy bőre fokozatosan átnyirkosodik. Hogy elűzze ezt a látomást, felkapaszkodott 60 ezer láb magasságba. Itt suttogta saját magának, mint egy „a parte” enesztelést: „Élni! És inkább a reménytelenségéből meríteni erőt mintsem szüntelenül behalni akarni, Élni!”... De vajon az élet tökéletes modellje ő? Újabb zuhanórepülés: egy rakétaüteget jeleztek neki azzal a parancsal, hogy semmisítse meg. Rögzíteni a célt, Kiélesíteni egy levegő—föld rakétát. Ellenőrizni az összes adatot, a sebesség 1.7 mach. Egy elhárító rakétát bocsát fel találomra egy ember, akit egy számára nem inherens védelemmel bíztak meg... A Tisza szivárványszíneiben játszó reszketése, hervadó rezzenései a víznek, mely átfolyik összekapcsolódó kariatok alatt. Megrágódó, felágaskodó életméneink szikrázó, megrebbedő gyertyafénye. A látóhatáron most kékes ég rajzolódott ki és a célpont felé való alászállásából furcsa fantomkép született. A múlt hullámzásal, remegések, a „háború” által stábutst nvert jelen pillanatvisága. A hajtómű fel-dübörög. Élni, túlélni: a fennmaradás ösztöne. Kiélesíteni a levegő—föld rakétát, kilőni a céltól jó húsz kilométernyire, és azonnal megfordulni. Hirtelen a radar jelezte, hogy egy fénylő pont közeleg feléje teljes sebességgel: villámgyors dúsóhúzó, és a rakéta épp hogy elsuhant fölötte. Surrogás és örvénylés. Kivéhetetlen izgalom az ártatlanok körében, akik odalenn nyűzsögték léghárító ütegeik körül. Zuhanásba kezdett, s miközben elvégezte az összes számítást, rögzítette a célt, és megnyomta a kioldógombot. A rakéta kisüvített, áramvonalas testét szikrázó csóva — szákmánvára omló baljós kánva — követte. Pierre egy szempillantás alatt ismét nyílegyenesen a magasba emelkedett, és rögzítette a gépét 60 ezer láb magasságban. Igyekeznie kellett a fordulással, nehogy megsértse a szomszédos ország légterét. A távolban gomolvó füstoszlopot vélt felfedezni, mely az ég felé tört, és szinte orrában érezte a fertőző miazmákat, mérges kigözelléseket, a nvers, égett szagot és a döglétes bűzt, amelveket az emésztő tűzben megpörkölt test- és fémmaradványok árasztanak... Hirtelen sötét fátyol ereszkedett a szemére. Lassított, a fátyol szétfoszlott, és ő visszanyerte látóképességét. Odalenn egy tábornok szavakkal ki nem fejezhető rőt fénye: a megbecsülhetetlenül vendégszerető berberök táboroztak a szaharai homokbuckák között, bezárva a katonák — e mély és szelíd tekintetű igazi hontalanok — közömbösségébe. A rádió hirtelen sercegni kezdett, és egy orrhang közölte: „Három órányom tíz óra irányában.” Valószínűleg megint mintegy száz kilométernyire. Egyszer volt ebben a különös éjszakában, amelynél békésebbet szinte kívánni sem lehetett volna: a megannyi parázsló fényponttal telehíntett ég mintha ezernyi apró, cinkos szemmel kacsintott volna rá. A téridő eltűntetett minden parszeket, és engedett az emléktömeg lézengvébb felszólításának, melynek engedékeny hullámai ebben a fontos pillanatban szinte egymásra tolódtak agyában. Kicsit olyan volt ez, mint amikor a haldokló néhány pillanat alatt, egyfajta patetikus és kimondatlan hívásnak engedelmessé válik, újra végigéli életének emlékezetes mozzanatait. Ő is azon kapta magát, hogy egy édenkerti erdőről álmodik, amely összeveszíti az akácok kellemes illatát és leomló virágfürtjeit, a fagyal bódító virágait, az illatozó bodzát, a jácmin kócos vízuhatait, amelyek mintegy összhangba hozhatnák a szíveket és a népeket. A radar ismét magára vonta figyelmét, és megtisztította tudatát ettől a kedves, ártatlan és naiv álomtól. Tett egy 60 fokos fordulót, készen arra, hogy harcba bocsátkozzék. A rádió parancsot adott: „Elkerülni az összeütközést — stop — visszatérni.” Leereszkedett 1000 lábnyira. „Objektumok” tíz kilométernyire. Ezen az ellenséges vidéken jelenléte nyilván nem maradt észrevétlenül a földön sem. Egy világító-rakéta világította meg az eget élénk fényességgel, sápadt rózsaszín szegéllyel vonva be a horizontot.

Odalenn apró, ki-kihagyó, felvillanó pontok sokaságát vette észre... Looping, felszállás, egy levegő—levegő rakéta kiélesítése. Félig kényszerből, félig idioszinkráziából, el kellett fogadnia a nagyon egyenlőtlen küzdelmet. Jöjjön hát, aminek jönnie kell! „Azonnal térjen vissza!” — A hang kezdett komolva váltani. „Három fickó van a hátamban, odalenn pedig egy marhákkal és hullókkal teletűzdelt térség... És minthogy nem akarom, hogy bekerítsenek...” Az anonyv hang megismételte a parancsot: „Felsőbb helyről azonnali visszatérési parancs.” Ismét 50 ezer láb. Egy teljesen egyenlő oldalú háromszög középpontjában volt, amelynek csúcsait az öt üldöző három elfogó vadászgép alkotta. Ezek nyilván a legmagasabb szinten művelték a légi bekerítés művészetét. Ti nők, köszönöm nektek, hogy némi balzsamot hintettetek életemre. Egy „salve” köszöntötte ezt az intim gondolatot, és a pilóták néma nyelvével kiadták a parancsot, hogy hagyjon fel minden ellenállási kísérlettel, és szépen kövesse őket. Utolsó figyelmeztetés. Hirtelen zuhanni kezd a belső lefolyású vidékek felé, ki-vet egy csalétket. A rakéta csapdába esett ragadozóként robban egy vulkáni lángcsóva színpompás, tündéri árnyalataiban. Egy Sztromboli-vulkán bel-sejében érezte magát. Eretizmusának foglyaként titáni forgásokkal és csavarodásokkal, „előre meg nem fontolt” öncélú alakzatokkal árasztotta el üldözőit, hogy azután váratlanul apatikusan tovalebegyen, mint a valódi ciklotimia mintaképe, felvázolván egy bizzar és összefüggéstelen balett soha nem látott figuráit. Mivel éjszaka is jól látott, szinte látta, amint a gyerekhadak a rosszul kjasótt szükségárkok felé menekülnek. Vissza kellene térnie, de hogyan? Ebbe a komikus körbe? Az aljas-ságba? Vagy a legendába? Persze, csak a halála után, ez magától értetődik. A fennmaradás ösztöne, mely néha az elmébait vagy a hőstetteket váltja ki, arra készítette, hogy ide-oda, majd jobbra csavarodjon. A véletlen legjobb szándéka: egy rakéta fúródott az ürbe, pontosan azon a ponton, ahol lennie kellett volna... A reaktorok minden erejét kihasználva, 60 ezer lábnyira emelkedett. Üldözői nánástalanul szétszórártak, de máris folytatták üldözését. Kihasznlalta — és presztizskérdést csinált belőle; ez a kisse divatja múlt érzés ott lakozik nagyon sok pilóta lelkében — ezt a kis időt arra hogy kikezdi ellenfeleivel. Háromnegyed fordulattal, looping, zuhanás, egy csalétek kivétele... Rátörni az első üldözőre, egy szavakkal ki nem fejezhető forgással alávetni az enesztelő sötétségbe. Hielyetlen, kivételes szerencséje volt: a rakéta, amely elérte őt anélkül, hogy becsapódott volna, nem volt kiélesítve, vagy rosszul volt beprogramozva: egy elektronikus biliárd akaratlanul tévelyként a sivatag homokjába fúródott. A narancsszínű telihold fel-nvitotta távoll, szomorú szemét, és Pierre feléje indult, abban a reményben, hogy talán ott talál csil-laflító nvugalmat. A szárnyak észrevehetetlen re-megését, Pierre szívének dobogását felgyorsította a a radar hűvös közlése: három üldözője megint a nyomában volt. Különös menet, mely az úihold irá-nvába vonul. Hogy elkerülje ellenfeleinek caudiumi igáiát, támadásba lendült. Rakétája telibe találta második üldözőjét. A repülő eltűnt a nagyon gyorsan felduzzadó izzó gömbben: úgy tűnt, orra egy pillanatig még folytatja magányos útját, de farokrésze és szárnyai már szétforgácsolódtak az idom-talan törmelékek csendes roncsosójében... Utolsó szétmállás: a láng hirtelen kihunyt, mintha elnyel-te volna az éjszaka... Most egy dantei hármastánc bontakozott ki az egymás felé küldött raké-ták villanásaival, melyek tüzes üstökösökként vil-ágították meg az eget. Leijebb ereszkedett: reak-torok hörgő sivitása. Közeledett ideiglenes állomás-helyéhez. Két, épségben maradt üldözője, Pierre nagy megkönnyebbülésére, lelépett.

Nemsokára feltűnt előtte a jelzőfényekkel ellátott baráti leszállópálya. Gyors pillantás a szél-mérőre, magassájelzőre. Leeresztette a csűrőlapo-ka-t, irányba fordult, majd benyomta a kerékkibo-csátó fogantvúját. A jobb oldali kerek kioldódtak a bal oldaliak nem teliesen. A kerékkibocsátó bak-ja sérülhetett meg. Jelentősen csökkentette a se-bességet, a leszállópálya mégis gyorsan közeledett. Valószínűleg a bal oldali kerek teleszkópos gu-milába tört el: a gép egy darabig a dőlés mozdu-la-tába lesz zárva, a szárny érinteni fogja az aszfal-tot, és azután minden bizonnyal a robbanás követ-kezik majd... Átrepülte a leszállópályát, jelezte a toronvznak a balesetet, lassan megfordult, és újra megkísérelte a leszállást. Katapultáljon? Azok oda-lenn vártak rá. Ismét nekigvürközött. A sugár-hajtóművek felbőgték, a kibocsátott négy kerék talait fogott, füstfelhő, majd a másik négy is. Pierre várt, készen arra, hogy megint gázt adjon. Semmi sem történt. Az első kerék leért a talajra. Légfék, majd ejtőernyőfék. Pilótájával mit sem tör-dve, a gép orra bal felé fordulva folytatta útját. Ám egy rövid, Pierre számára végtelennek tűnő rohanás után a Mirage megállapodott a kifutópálya legszélén. Már ott tolongtak körülötte, Pierre ki-nvitotta a pilótafülkét, és előlárói felé indult... Bevezetéként: lapidáris gratulációk visszatérése al-kalmából összefoglalásként egy prozopopea, vége-láthatatlan szemrehányásözön, amiért lelőtte a va-dászgépet...

Albert Sándor fordítása

GACS GÁBOR RAJZA

Árpás Károly

Euthanázia

merevített arca
„nincsen”
csorbáit rejtő kör
„kalács”
folvosótekinet
„se család”
karbol és moecok
„csak egy falat kenyér”,
a szemek mögött
vakuló „ tükrő

M
E
G

A

S
Z
E
N
V
E
D
E
S
”

Mogyorósi Erika

Krisztusi

Zárt aítók világtalan titkát
tovább kutatni fölösleges.
Tántorítanak balgataz baik.
halántékonodan abroncs feszül.
Hatalmad immár törött kilincs.

A lét ma olv fegzvelmezett,
mint neonok hőszin világa.
Mint ama vércsöpp tenvéren, bokán.
Te mégse féli: szabad leszel:
visszajútsz a humusz-anvaméhbe.

Halk papírzőrei,
Halál utáni elmezsönd a tarkón.

T. Lázár István

Tenyerünkben a parancsolat

Sötétben kinvilatkoztatás.
Sima viaszablák
Néró-homlokunkon.
Hullámok alatt
láncolt küzdelem.
Dermedt csónakok
a holnap partinál.
Sós csepp a végtelenhez simul.
Sziklás-arcunk az égbe zárul.
Megjelölnek a kilobbant csillagok:
s hangszúlvtalan mondataink
ülednek a színek-arkádia alatt.
Elmozdulnak az összezárt uuiak,
a porladt oszlopok.
Kristály a homlokunkon,
s lefordított tenyerünkben
a parancsolat.